

Nr 736

Av fru **Svenson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 188, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.*

(Lika lydande med motion nr 870 i Andra kammaren)

Den i proposition nr 188 föreslagna skattereformen innebär bl. a. att beskattningen av samtaxerade makar enligt utdelningsprincipen höjes till en årsinkomst på 24 500 kronor mot för närvarande 16 500 kronor. Det måste anses tillfredsställande att den föreslagna revisionen av skatteskalorna får även en sådan effekt. Sambeskattningen hör emellertid till de delar av beskattningen som måste ägnas stor uppmärksamhet. Alla möjligheter till befogade jämkningar och lättnader bör tillvaratagas.

Genom beslut av föregående års riksdag genomfördes en viss lättnad i sambeskattningen. Gift förvärvsarbete kvinna med hemmavarande barn under 16 år fick därigenom rätt till förvärvsavdrag med 20 procent av inkomsten, dock högst 2 000 kronor, mot tidigare gällande 10 procent, dock högst 1 000 kronor. För att sambeskattningen inte skall bli särskilt tyngande för barnfamiljer bör emellertid ytterligare åtgärder av denna art övervägas. Givetvis är det synnerligen vanskligt att i enskilda fall avgöra huruvida förvärvsavdrag av nämnda omfattning kan anses tillräckligt som kompensation för de extra utgifter för inkomsternas förvärvande, som ifrågasvarande gifta kvinnor har. Olika faktorer gör sig här gällande, hemmavarande barns ålder, arbetstidens längd o. s. v. Det synes uppenbart att man även framgent måste tillämpa schablonbetonade avdragsregler. Vidare är det angeläget att en ökad avdragsrätt inte ges en sådan utformning att endast de förvärvsarbete kvinnor, som befinner sig i högre inkomstlägen, får ett väsentligt utbyte av densamma. Det kan nämligen inte antagas att de kostnader för inkomsternas förvärvande, som kan betecknas som avdragsberättigade, står i ett bestämt procentuellt förhållande till förvärvsinkomsten. I allmänhet torde det förhålla sig så, att dessa kostnader för inkomstens förvärvande procentuellt räknat är större ju lägre inkomsten är. Av den anledningen bör vid ytterligare lättnad på detta område en höjning av avdragsrättens procentuella del komma i fråga i första hand. Särskilt bör prövas möjligheten att vid låg förvärvsinkomst tillämpa en hög procentuell avdragsrätt. I så fall bör en lämplig avtrappning ske ju högre inkomsten är. I andra hand bör en höjning av det maximala avdragsbeloppet komma i fråga. Skulle det därvid saknas utrymme för en höjning av maximala

avdragsbeloppet, som i likhet med vad som var fallet vid fjolårets beslut direkt motsvarar höjningen av den procentuella avdragsrätten, bör en mindre höjning av det maximala beloppet kunna komma i fråga. Då det som nämnts är angeläget att sambeskattningen ingående uppmärksammas och att befogade jämkningar och lättnader på området vidtages så snart som möjligt, bör här anförda riktlinjer närmare prövas och beaktas vid kommande lättnader i beskattningen.

Det förutnämnda riksdagsbeslutet förra året innebar att förvärvsavdraget för yrkesarbetande gift kvinna med hemmavarande barn under 16 år höjdes till maximalt 2 000 kronor. Förvärvsavdrag tillkommer även gift kvinna med inkomst av jordbruksfastighet, dock endast med det till 300 kronor uppgående fasta avdraget.

För vår del kan vi inte acceptera den kategoriklyvning som görs mellan gift kvinna med inkomst av jordbruksfastighet och annan förvärvsarbetande gift kvinna. Förvärvsavdraget har nämligen utformats så, att gift kvinna skall, om hon har hemmavarande barn under 16 år, utöver det fasta avdraget på 300 kronor få göra kvotavdrag med 20 procent av inkomsten, sammanlagt dock högst med 1 700 kronor. Gift kvinna med inkomst från jordbruksfastighet har rätt till det fasta avdraget av 300 kronor, men inte till kvotavdraget.

När det gäller förvärvsavdraget vid s. k. faktisk sambeskattnings, d. v. s. i de fall då hustrun deltar i mannens förvärvsverksamhet inom förvärvskällorna jordbruksfastighet eller rörelse, gäller samma avdragsbelopp som tidigare, nämligen 300 kronor. Avdraget har emellertid utsträckts till att gälla även vid den kommunala beskattningen. Detta avdrag utgår oberoende av om minderåriga barn finns i hemmet eller inte. Enligt vår mening borde emellertid särskild hänsyn tas till de kostnader som uppstår i de fall där hemmavarande barn finns.

Förvärvsavdrag för hustruns arbete i makarnas jordbruk eller rörelse måste anses vara principiellt lika berättigat som för annat förvärvsarbete. I de fall där minderåriga barn förekommer bör det då vara motiverat att medge ett förhöjt förvärvsavdrag. En möjlighet är att höja det fasta avdraget. De övervägande skälen synes oss emellertid tala för att även på detta område ett kvotavdrag införas. Sambeskattningskommittén föreslog i sitt betänkande 1949, att kvotavdrag skulle medges jämväl för jordbrukarhustrur med minderåriga barn. Sveriges lantbruksförbund och Svensk industriförening föreslog också i sina remissyttranden över sambeskattningsrevisionens betänkande en lösning enligt kvotavdragsmetoden.

Enligt beräkningar som redovisades i Sveriges lantbruksförbunds ovan nämnda remissyttranden bör värdet av hustruns arbetsinsats normalt kunna beräknas till 1/5 av mannens totalt redovisade inkomst av jordbruksfastighet med lämplig maximering, förslagsvis till 3 500 kronor. Samma be-

räkningsgrunder synes kunna tillämpas i fråga om inkomst av rörelse. Detta bör, där skäl till avvikelse ej föreligger, kunna läggas till grund för beräkning av kvotavdrag för jordbrukar- och rörelseidkarfamiljer på samma sätt som för yrkeskvinnor d. v. s. med 20 procent av högst 3 500 kronor, varvid erhålles ett kvotavdrag på högst 700 kronor och ett sammanlagt förvärvs-avdrag på högst 1 000 kronor. Ett sådant kvotavdrag bör enligt vår mening medges gift man med inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse när hans hustru är verksam i förvärvskällan och har hemmavarande barn under 16 års ålder.

Med anledning av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 188 måtte

I. besluta att kommunalskattelagens 46 § 3 mom. må er-
hålla följande lydelse:

3 mom. Har gift kvinna haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning, eller inkomst av eget arbete, må hon åtnjuta avdrag med 300 kronor, eller, om hon haft hemmavarande barn under 16 år, med 300 kronor jämte 20 procent av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 2 000 kronor.

Har gift man haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har hustrun utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må mannen åtnjuta avdrag med nämnda belopp. Har hustrun haft hemmavarande barn under 16 år och har hon i ej blott ringa omfattning deltagit i arbetet i förvärvskällan, må mannen utöver sagda belopp åtnjuta avdrag jämväl med 20 procent av det belopp, som motsvarar femtedelen av hans inkomst av förvärvskällan, dock så att det fasta avdraget och kvotavdraget sammanlagt uppgår till högst 1 000 kronor.

II. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att i motionen anförda riktlinjer angående förvärvsavdrag för förvärvsarbete gift kvinna med hemmavarande barn under 16 år skyndsamt måtte prövas inom allmänna skatteberedningen.

Stockholm den 21 november 1961

Gärda Svenson

Eric Carlsson

Nils-Eric Gustafsson